

การรับรู้ความสำเร็จของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความไทย
ภายใต้แรงจูงใจในการทำงาน สมรรถนะ
และภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ*

The Perceived Thai Lawyers Success under Work Motivation,
Competency and Professional Background

ไตรรงค์ ตันอุสุ และปรียงค์ มีใจชื่อ
Trairong Tantasuk and Prayong Meejaisue
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Ramkhamhaeng University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: trairong_t@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความที่ส่งผลต่อสมรรถนะแรงจูงใจในการทำงาน และการรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความ 2) ศึกษาสมรรถนะที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน การรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความ และ 3) ศึกษาแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความ ระเบียบวิธีวิจัย งานวิจัยชิ้นนี้เป็นแบบผสม (Mixed Method) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ทนายความที่มีความรู้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับจำนวน 9 ราย เชิงปริมาณเก็บตัวอย่างทนายความที่ขึ้นทะเบียนกับสภาทนายความแห่งประเทศไทยจำนวน 703 ราย ใช้เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

- ภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความมีอิทธิพลในทางบวกต่อสมรรถนะ แรงจูงใจในการทำงานในทางตรง และส่งผลต่อการรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความในทางอ้อม
- สมรรถนะ มีอิทธิพลในทางบวกต่อแรงจูงใจในการทำงาน และการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความ

*ได้รับบทความ: 19 มกราคม 2564; แก้ไขบทความ: 17 มิถุนายน 2567; ตอรับตีพิมพ์: 24 มิถุนายน 2567
Received: January 19, 2024; Revised: June 17, 2024; Accepted: June 24, 2024

3. แรงจูงใจในการทำงานมีอิทธิพลในทางบวกต่อการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ ทัศนคติในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะทนายความ ให้ไปสู่ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการอบรมทนายความของ สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์และพัฒนาหลักสูตรนิติศาสตร์ของสถาบันการศึกษา ตลอดจนใช้เป็น แนวทางเพื่อการรับรู้ความสำเร็จของผู้ประกอบวิชาชีพอิสระอื่น

คำสำคัญ: ภูมิหลังวิชาชีพทนายความ; สมรรถนะ; แรงจูงใจ; ความสำเร็จ

Abstract

The purposes of this research were 1) study the professional background of lawyers that affects their work competency, work motivation and perception of success in the legal profession 2) study of competencies that affect work motivation, perception of success in the professional lawyer 3) study work motivation that affects the perception of success in the legal profession. Research methodology is a mixed method, both quantitative and qualitative. The instrument used in the research is an in-depth interview with 9 lawyers with recognized reputations. Quantitatively, a sample of 703 lawyers registered with the Lawyers Council of Thailand was collected using Structural Equation Model (SEM) with a computer program.

The research results found that:

1. Professional background is directly affects to Competency and Work motivation, and Indirect affects to the Perceived lawyer success
2. Competency is directly affects to Work motivation and Perceived lawyer success
3. Work motivation is directly affects to Perceived lawyer success. The value of applying research results was used as a guideline leading to the development of lawyers' competencies towards success in the legal profession. It can be applied as a guideline for developing the lawyer training curriculum of the Royal Lawyers Council under the Royal Patronage and for developing the jurisprudence curriculum of educational institutions, as well as a guideline for recognizing the success of other independent professionals.

Keywords: Professional background; Competency; Motivation; Success

1. บทนำ

ธุรกิจมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของของมนุษย์ในสังคมและประเทศทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยธุรกิจนั้นมีอยู่หลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นแบบบุคคลธรรมดา ได้แก่ กิจการเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วนสามัญ และแบบนิติบุคคล เช่น ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ซึ่งไม่ว่าจะเป็นธุรกิจประเภทใดก็ตามเมื่อการดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยดีย่อมนำมาซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเติบโตของรายได้ผู้ประกอบการและการจ้างงานที่สูงขึ้นซึ่งเป็นผลต่อเนื่องกันที่จะสามารถยกระดับเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของมนุษย์ได้ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2551) กล่าวได้ว่า เมื่อธุรกิจเป็นไปด้วยดีย่อมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีได้ ดังนั้นธุรกิจจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อความมั่นคงและสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องตามการเติบโตของสังคม ยิ่งก่อให้เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ศรัณย์พร นานาวัน, 2559) ด้วยธุรกิจนั้นเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงผลประโยชน์เป็นเป้าหมายของทุกฝ่ายทั้งผู้ประกอบการที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นและผู้บริโภคที่จะมีความพึงพอใจในสินค้าหรือบริการ ตลอดจนพนักงานที่จะได้รับค่าจ้างในการทำงาน เมื่อผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องในทุกส่วนจึงทำให้เกิดวงจรการเอารัดเอาเปรียบเพื่อประโยชน์ส่วนตนทั้งที่ชอบด้วยกฎหมายและไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไม่สมเหตุสมผล (พรชนก ทองลาด, ไพฑูรย์ อินตะชัย และบัณฑิต บุชบา, 2559, หน้า 74-87) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงความ

ไม่สุจริตผิดสัญญา หลอกลวงฉ้อโกง กระทำละเมิดต่อกันอย่างไม่คำนึงถึงศีลธรรมอันดีและความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตลอดจนกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในสังคม ดังนั้น ข้อพิพาทจึงเป็นผลอันไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจากเหตุดังกล่าว และเพื่อให้ได้ข้อยุติในข้อพิพาทที่เกิดขึ้นกระบวนการยุติธรรมจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญ ซึ่งนักกฎหมายถือเป็นกฎเกณฑ์สำคัญที่จะทำให้ข้อพิพาทนั้นระงับด้วยการไกล่เกลี่ยหรือพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่อสู้คดีระหว่างกันเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตน

วิชาชีพทนายความถือว่าสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง เป็นผู้ใช้ความรู้ทักษะ ตลอดจนความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายเพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ให้กับลูกความ จึงกล่าวได้ว่าทนายความนี้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมที่สำคัญเป็นเนื้อเดียวกันไม่อาจแยกออกจากกันได้ (ภักระ ธิมปีศิริ, อภิชัย มานิตยกุล และธัญ สกุลธัญ, 2557, หน้า 35-53) และบทบาททนายความในเชิงธุรกิจ ทนายความเป็นผู้ปกป้องผลประโยชน์ของบริษัท สำนักงานหรือองค์กรอันเป็นลูกความของตน เมื่อมีความขัดแย้งทางธุรกิจเกิดขึ้นทนายความจะเข้ามาทำหน้าที่ในการปกป้องสิทธิ์หรือลดการสูญเสียประโยชน์หรือสร้างสมดุลให้เกิดขึ้นได้มากที่สุด ดังนั้นวิชาชีพทนายจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อภาคธุรกิจดังจะเห็นได้จากองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ล้วนแล้วแต่จะต้องมีฝ่ายกฎหมาย ทนายความหรือนิติกรเป็นที่ปรึกษาประจำหน่วยของตนทั้งสิ้น เพื่อดูแลและพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนโดยเฉพาะ รวมไปถึงการว่าจ้างสำนักงานกฎหมายที่มีทนายความ

ผู้มีความรู้ความสามารถมาให้บริการคำปรึกษา ดำเนินกิจการและรับว่าความในบรรดาคดีต่างๆ ทางธุรกิจที่มีลักษณะความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินกิจการอย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นหากทนายความผู้ปฏิบัติหน้าที่ยิ่งมีความสามารถและศักยภาพการทำงานอยู่ในระดับสูงมากเท่าไรก็จะแสดงให้เห็นทราบได้ว่ารากฐานความมั่นคงขององค์กรนั้น มีอยู่มากเพียงใด ในขณะเดียวกันหากทนายความมีความสามารถ และศักยภาพในระดับไม่สูงมากจะทำให้องค์กรนั้นขาดความน่าเชื่อถือไม่มีความมั่นคงและเสี่ยงต่อการถูกเอาเปรียบ หรืออาจสูญเสียผลประโยชน์ในทางธุรกิจที่ลุกลามเป็นความเสียหายอย่างมหาศาลจึงกล่าวได้ว่าผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะ มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญ มาเป็นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (วิเชียร ชูบโธสง และพิสมัย จารุจิตติพันธ์, 2560, หน้า 404-417) เพื่อเป็นขุมกำลังสำคัญในการด้านการปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจได้อันธำรงความมั่นคงทางเศรษฐกิจภายใต้กระบวนการยุติธรรม โดยทนายความ

จากการศึกษานำร่อง (Pilot Study) พบว่า ปัญหาผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความปัจจุบันจากการที่ยุคสมัยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว นั้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความต้องเผชิญกับความลำบากในการประกอบวิชาชีพเป็นอย่างมาก มีความจำเป็นต้องประคับประคองชีวิตให้ผ่านพ้นอุปสรรคทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

(วิชา มหาคุณ, 2556, หน้า 29-42) ซึ่งธรรมชาติของทนายความในการทำงานด้านกฎหมายนั้น ทนายความทุกคนจะต้องเผชิญกับปัญหาที่ก่อให้เกิดความเครียดอยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นงานที่อยู่กับข้อพิพาททางกฎหมายที่ทนายความได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการแก้ไขหรือหาทางออกกับปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งทนายความแต่ละคนก็มีปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทนายความอาวุโส ได้บ่งชี้ถึงประเด็นปัญหาที่พบในผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความว่า “แม้ว่าในทุกปีจะมีผู้สำเร็จการศึกษาด้านกฎหมายและก้าวเข้าสู่วิชาชีพทนายความอย่างมากมาย แต่อัตราการประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความนั้น ยังมีน้อย โดยที่ทนายความส่วนมากยังไม่ถึงคำว่าประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพนี้ อย่างแท้จริง และอีกหนึ่งในปัญหาที่พบมากก็คือ ทนายความขาดความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งจะนำไปสู่การเกิดปัญหาในการประกอบวิชาชีพทนายความ และปัญหาด้านอื่นๆ ตามมาจนในที่สุดก็จะส่งผลทำให้เส้นทางการประกอบวิชาชีพเกิดความไม่มั่นคง ไม่ประสบความสำเร็จ” (ศิริพัฒน์ บุญมี, การสัมภาษณ์, 25 กรกฎาคม 2565)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงการยืนยันในประเด็นปัญหาของทนายความอันมีที่มาจากภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ ซึ่งมีอิทธิพลส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความที่ทำให้เกิดการไม่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความขึ้น ด้วยเหตุนี้การศึกษาวิจัยนี้จึงตระหนักถึงความสำคัญ ของปัญหาที่มีอยู่ทั้งต่อผู้ประกอบการวิชาชีพ

ทนายความเองและผลกระทบต่อภาคธุรกิจโดยรวมที่มีความต่อเนื่องกันอย่างแยกไม่ออก จากข้อมูลที่ปรากฏในการศึกษาวิจัยยังบ่งชี้ด้วยว่านอกจากปัญหาด้านภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความแล้วยังมีปัญหาด้านสมรรถนะ และแรงจูงใจตามมาด้วยเนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าลักษณะส่วนบุคคลหรือภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ การรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคในการเรียน (เอกฉัตรวิทยอภิบาลกุล และคณะ, 2561) ในประเด็นปัญหานี้มีความน่ากังวลเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นสัญญาณของการสูญเสียกำลังคนด้านกฎหมายในอนาคต รวมถึงว่าที่ทนายความด้วย และผลกระทบนี้อาจขยายตัวเป็นวงกว้างจนนำมาซึ่งปัญหาการขาดแคลนทนายความที่มีคุณภาพในอนาคต ซึ่งจะกระทบต่อการขับเคลื่อนและปกป้องเศรษฐกิจขององค์กรตามที่ได้กล่าวไปดังข้างต้นถึงความสำคัญของทนายความที่มีต่อวงการธุรกิจอีกด้วย เมื่อพิจารณาในประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะพบว่าส่วนสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหา คือ กรณีที่ภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ (Professional background) อันเป็นพื้นฐานสำคัญนั้นยังไม่เข้มแข็งพอจึงส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเกิดสมรรถนะ (Competency) เมื่อความรู้ความสามารถไม่เพียงพอก็จะทำให้สมรรถนะไม่โดดเด่น และความหนักแน่นทางจิตใจก็จะไม่ถึงพร้อมส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ทนายความเมื่อต้องอยู่ท่ามกลางความกดดันที่มีการโต้แย้งและการชิงไหวชิงพริบในช่วงเวลาที่ยากต่ออย่างทันทีทันใดในการพิจารณาตัดสินศาล และยังส่งผลเชื่อมโยงไปถึงการขาดแรงจูงใจในการ

ทำงาน (Work Motivation) ซึ่งผลลัพธ์คือการไม่ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความ (Perceived Lawyer Success) จะเห็นได้ว่าด้วยเงื่อนไขทางปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมานั้นล้วนแต่ส่งผลและมีอิทธิพลเชื่อมโยงถึงกันเป็นทอด กล่าวได้ว่าพื้นฐานด้านภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความเป็นฐานสำคัญในการต่อยอดนำไปสู่การเป็นทนายความที่ประสบความสำเร็จ (วิสุทธิพทุมพวง, การสัมภาษณ์, 25 กรกฎาคม 2565)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผนวกกับความสำคัญของวิชาชีพทนายความที่มีต่อภาคธุรกิจ ประกอบกับการที่ยังไม่มีผลการศึกษาวิจัยไว้อย่างชัดเจนในแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางการป้องกัน ขจัดปัญหา และส่งเสริมสมรรถนะของทนายความให้มีประสิทธิภาพเพื่อยังประโยชน์ความสำเร็จให้เกิดแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความ และผู้ที่จะมาประกอบวิชาชีพทนายความ โดยงานวิจัยนี้ได้ศึกษาในเรื่องการรับรู้ความสำเร็จของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความไทยภายใต้แรงจูงใจในการทำงาน สมรรถนะ และภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ ด้วยมุ่งหมายที่จะถอดองค์ความรู้จากผู้ประสบความสำเร็จในวิชาชีพทนายความเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการหยุดยั้งปัญหาที่เกิดขึ้น แก้ไขข้อบกพร่องบางประการ และพัฒนานักกฎหมายหรือผู้ที่สนใจมาประกอบวิชาชีพทนายความทั้งในรูปแบบส่วนตัว หรือในรูปแบบของสำนักงานกฎหมายรวมทั้งยังสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตให้สถาบันอุดมศึกษา

หรือโครงการพัฒนาความรู้ของสหประชาชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งบัณฑิตและทนายความที่มีความรู้ความสามารถอันนำไปสู่โอกาสแห่งความสำเร็จในวิชาชีพได้ ฉะนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความจึงนับเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญและส่งต่อการดำเนินธุรกิจอย่างแท้จริง สอดคล้องกับที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 13 เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ประกาศเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วนเพื่อให้มีทักษะจำเป็น มีความสามารถเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันเศรษฐกิจ (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) ซึ่งในภาคธุรกิจนั้นฝ่ายทรัพยากรบุคคล (HR) เป็นส่วนสำคัญขององค์กรทุกแห่ง (United Nations, 2023) ไม่ว่าจะประกอบธุรกิจใดรวมถึงสำนักงานกฎหมายเช่นกันเพราะเป็นฝ่ายที่ต้องดำเนินการพัฒนาบุคคลเพื่อให้มีทีมงานรวมถึงทนายความที่มีศักยภาพอย่างเต็มพิกัดในการปฏิบัติงานให้กับสำนักงานกฎหมาย ซึ่งการจะพัฒนาบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นสิ่งสำคัญคือ ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน

ดังนั้น ผลของงานวิจัยนี้จะสามารถนำไปเป็นแนวทาง และฐานข้อมูลสำคัญให้กับฝ่ายทรัพยากรบุคคล (HR) ในสำนักงานกฎหมายองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการที่ต้องมีทนายความหรือนักกฎหมายประจำหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งงานวิจัยนี้เล็งเห็นว่าทนายความเป็นส่วนหนึ่งและเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาเพื่อให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมและมีสมรรถนะที่สูงเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการประกอบบริษัทหรือองค์กรให้ดำเนินธุรกิจไป

ด้วยความโปร่งใสและมั่นคงเพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจต่อไปอีกทั้งยังเป็นการพิสูจน์ทราบถึงเส้นทางการการเป็นทนายความผู้ประสบความสำเร็จว่าเบื้องหลังหรือภูมิหลังนั้นต้องผ่านปัจจัยใดมาบ้างซึ่งจะสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนในสาขานิติศาสตร์เพื่อเป็นการปลูกฝังและพัฒนาตั้งแต่ต้นน้ำเพื่อให้ดำเนินอยู่ในเส้นทางการเป็นนักกฎหมายที่มีโอกาสประสบความสำเร็จสูงและได้รับการยอมรับจากสังคมทุกภาคส่วนอย่างสง่างามต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะ แรงจูงใจในการทำงาน และการรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความ
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะที่ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำงาน และการรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความ
3. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. ด้านบุคคล ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) ทนายความ จำนวน 9 ราย ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ มีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ

ทนายความที่ขึ้นทะเบียนกับสภาทนายความแห่งประเทศไทย โดยทนายความระดับอาวุโส เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในอาชีพทนายความไม่ต่ำกว่า 30 ปี เป็นทนายความผู้ประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงโด่งดังโดยมีผลงานการทําคดีเป็นที่ประจักษ์ทั้งคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับในวงการทนายความ มีการเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายทางสื่อออนไลน์หรือในรูปแบบการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ และทนายความระดับกลางมีประสบการณ์ในอาชีพทนายความไม่ต่ำกว่า 20 ปี และทนายความระดับต้นมีประสบการณ์ในอาชีพทนายความไม่ต่ำกว่า 10 ปี ตามลำดับ

ผู้วิจัยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ในการสอบถามผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความที่ขึ้นทะเบียนกับสภาทนายความแห่งประเทศไทยซึ่งข้อมูลจากสภาทนายความ มีผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความที่ขึ้นทะเบียนแล้ว จำนวน 85,200 ราย โดยทำการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของของแฮร์ (2010) ซึ่งจากการคำนวณได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยจะสร้างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย (สุรางค์ จันทวานิช, 2561) แบบสัมภาษณ์นี้จะใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างด้านบุคคล คือ ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความผู้ประสบความสำเร็จมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่ยอมรับ จำนวน 9 ราย และ 2) แบบสอบถาม (Questionnaire) ใน

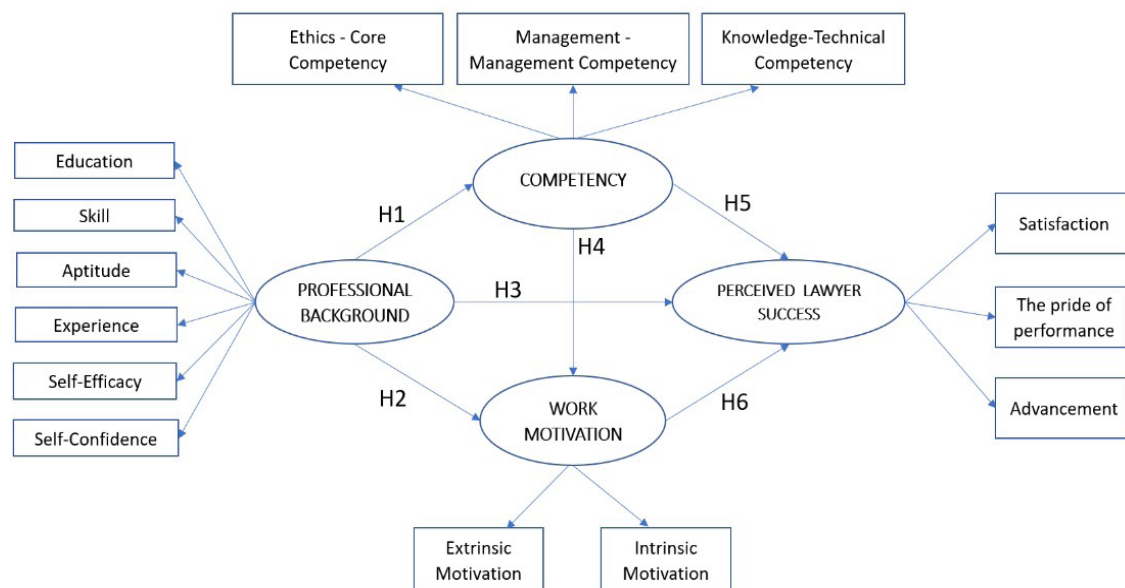
การเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้านบุคคลที่เป็นผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความที่ขึ้นทะเบียนกับสภาทนายความแห่งประเทศไทย จำนวน 400 ราย จะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยจะสอบถามในประเด็นภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ ในการประกอบวิชาชีพทนายความที่ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยสมรรถนะ และปัจจัยการรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความ

3. การสร้างตัวแบบจำลองกรอบแนวคิด การวิจัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และจากการทบทวนวรรณกรรม ค้นคว้าข้อมูลด้านการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความทั้งทางด้านเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทนายความจำนวน 9 ราย จนสามารถสกัดตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อกัน ได้แก่ 1) ด้านภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ (Professional background) ประกอบด้วย การศึกษา (Education) ทักษะ (Skill) ความถนัด (Aptitude) ประสบการณ์ (Experience) การรับรู้สมรรถนะในตนเอง (Self- Efficacy) และความมั่นใจในตนเอง (Self-Confidence) 2) ด้านสมรรถนะ (Competency) ประกอบด้วยจริยธรรม (Ethics)-(Core Competency) การจัดการ (Management)-(Management Competency) ความรู้ (Knowledge)-(Technical Competency) 3) ด้านแรงจูงใจในการทำงาน (Work Motivation) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) และแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) 4) การรับรู้ความสำเร็จของทนายความ (Perceived Lawyer Success) ประกอบด้วยความพึงพอใจในการ

ประกอบวิชาชีพทนายความ (Satisfaction) ความก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพ (Advancement) และผลงานที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ (The pride of performance) การจำลองกรอบแนวคิดการวิจัย

เป็นฐานข้อมูลตั้งต้นในการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบว่าผลของความสัมพันธ์แต่ละตัวแปรนี้ ยืนยันหรือขัดแย้งกับสมมุติฐานการวิจัยหรือไม่ อย่างไร ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ตัวแบบจำลองกรอบแนวคิดการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) 2) ข้อมูลที่ได้รับจากการทำแบบสอบถามจะวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้การแปลค่าความหมายใช้มาตรวัดแบบ Likert Scale มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ (Likert, 1967) และ 3) ข้อมูลที่ได้รับจากการทำแบบสอบถามจะวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Analysis: SEM Analysis)

4. สรุปผลการวิจัย

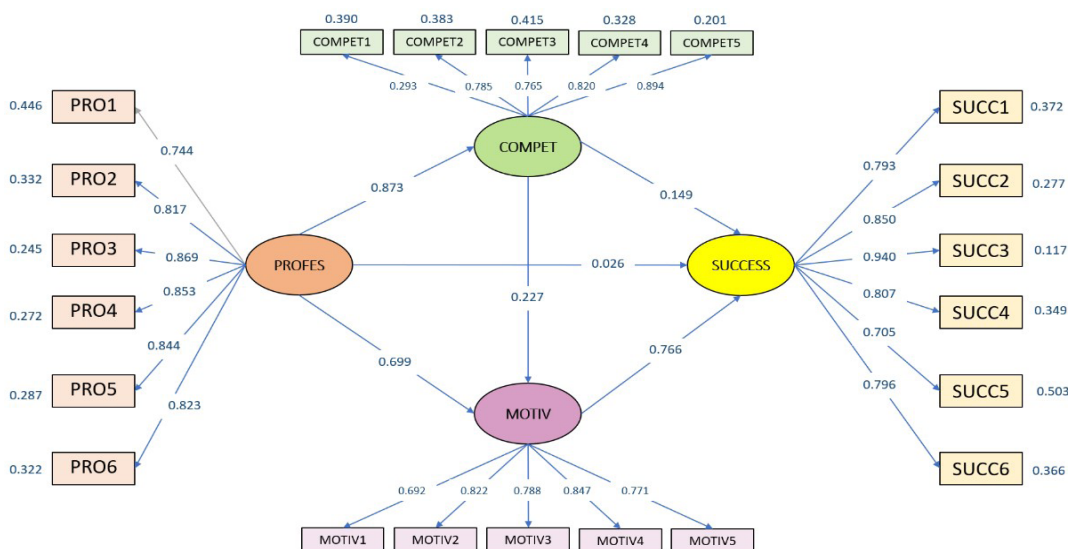
การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะ แรงจูงใจในการทำงาน และการรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความ 2) เพื่อศึกษาสมรรถนะที่ส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำงาน และการรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความ และ 3) เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อ การรับรู้ความสำเร็จของวิชาชีพทนายความ จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทนายความอาวุโสทั้ง 9 ราย และการ

ตอบแบบสอบถามของทนายความที่ขึ้นทะเบียนกับ สภาทนายความแห่งประเทศไทยตามการคำนวณ นั้นได้กลุ่มตัวอย่างที่ 400 ราย แต่เมื่อเก็บข้อมูล ภาคสนามมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 703 ราย ประมวลและสรุปนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

การวิเคราะห์ตัวแบบจำลองสมการ โครงสร้างเป็นการวิเคราะห์ตัวแบบภายใน (Inner Model) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ เส้นทางความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงทั้งที่เป็น ตัวแปรภายนอก (Exogenous Variable: X/Ksai) สัมประสิทธิ์เส้นทางจากตัวแปรภายนอกที่แสดงผล กระทบไปยังตัวแปรภายในเรียกอิทธิพลเชิงสาเหตุ เส้นนี้ว่าเส้น Gamma และตัวแปรภายใน (Endogenous Variable: Y/Eta) สัมประสิทธิ์เส้นทางจากตัวแปรภายในที่แสดงผลกระทบไปยัง ตัวแปรภายในด้วยกันเรียกอิทธิพลเชิงสาเหตุเส้นนี้ ว่าเส้น Beta ทั้งนี้ การวิเคราะห์เพื่อค้นหาอิทธิพล เชิงสาเหตุ (Causal Influence) ระหว่างตัวแปรที่

ปรากฏในกรอบแนวคิดการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบผลการวิเคราะห์ที่ได้ว่าสนับสนุน หรือไม่สนับสนุนสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งมีตัวแปรใน กรอบแนวคิดการวิจัยทั้งหมด 4 ตัว คือ ภูมิหลังทาง วิชาชีพทนายความ (Professional background) สมรรถนะ (Competency) แรงจูงใจในการประกอบ วิชาชีพทนายความ (Work Motivation) การรับรู้ ความสำเร็จของทนายความ (Perceived Lawyer Success) ซึ่งการนำเสนอในรูปแบบแผนภาพและ ตารางจะใช้รูปแบบตัวอักษรย่อโดยจะใช้คำย่อ ตัวแปรทั้ง 4 ดังนี้ 1) PROFES หรือ PRO คือ ภูมิหลัง ทางวิชาชีพทนายความ (Professional background) 2) COMPET หรือ COMP คือ สมรรถนะ (Competency) 3) MOTIV หรือ WMO คือ แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพทนายความ (Work Motivation) 4) SUCCESS หรือ SUCC คือ การรับรู้ความสำเร็จของทนายความ (Perceived Lawyer Success) ดังภาพที่ 2

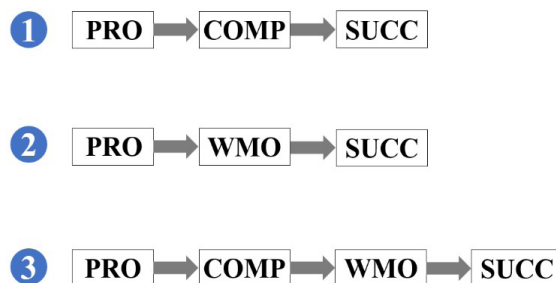

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวแบบจำลองสมการโครงสร้างตัวแบบภายใน (Inner Model) ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรภายนอกและตัวแปรภายใน

จากการวิเคราะห์ตัวแบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling Analysis: SEM Analysis) ทำให้ได้ทราบว่า ตัวแบบจำลองกรอบแนวคิดการวิจัย (Research Model) กับข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมจากภาคสนาม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Data) มีความเหมาะสม สอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด ข้อมูลที่ได้นั้นถือว่าเป็นผลการวิเคราะห์ (The result of Analysis) เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ ตัวแบบจำลองการวิจัยครั้งนี้มาพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบแล้วสามารถสรุปออกมาเป็นข้อค้นพบ (Findings) ได้ว่า เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุ หรือเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในกรอบแนวคิดการวิจัยเมื่อพิจารณาตั้งแต่ตัวแปรเริ่มต้น (Starting Point) ไปจนถึงตัวแปรเป้าหมายตัวสุดท้าย (End Result) มีลำดับเส้นทางที่เกิดของตัวแปรการรับรู้ความสำเร็จของผู้ประกอบวิชาชีพ หนายความ จำนวน 3 เส้นทาง กล่าวคือ เส้นทาง

สู่ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพหนายความนั้น มีทั้งหมด 3 เส้นทาง ดังนี้ เส้นทางที่ 1) ภูมิหลังทางวิชาชีพหนายความส่งผลทางบวกต่อสมรรถนะ และสมรรถนะส่งผลทางบวกต่อการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพหนายความ เส้นทางที่ 2) ภูมิหลังทางวิชาชีพหนายความส่งผลทางบวกต่อแรงจูงใจในการทำงาน และแรงจูงใจในการทำงานส่งผลทางบวกต่อการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพหนายความ และเส้นทางที่ 3) ตัวแปรภูมิหลังทางวิชาชีพหนายความส่งผลทางบวกต่อสมรรถนะ และสมรรถนะส่งผลทางบวกต่อแรงจูงใจในการทำงาน และแรงจูงใจในการทำงานส่งผลทางบวกต่อตัวแปรการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพหนายความ จากการสรุปเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรหลักในกรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาพัฒนาขึ้นเป็นแผนภาพเส้นทางสู่ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ หนายความได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 เส้นทางสู่ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพหนายความ

จากภาพที่ 3 อธิบายโดยสรุปได้ว่าเส้นทางสู่ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพหนายความทั้ง 3 เส้นทางนั้น ได้แก่ เส้นทางที่ 1 เริ่มต้นจากการมีภูมิหลังทางวิชาชีพหนายความ (Professional

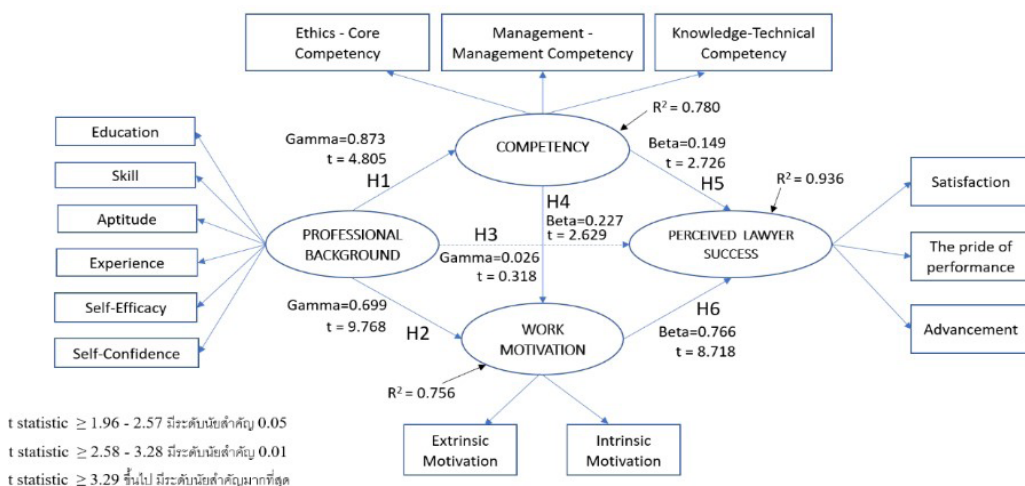
background) ซึ่งภูมิหลังทางวิชาชีพหนายความทั้งหมดนี้จะส่งผลทางบวกให้เกิดสมรรถนะ (Competency) สมรรถนะจะส่งผลทางบวกนำไปสู่การรับรู้ความสำเร็จของหนายความ (Perceived

Lawyer Success) ในที่สุด เส้นทางที่ 2 การเริ่มต้นจากการมีภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ (Professional background) ซึ่งภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความทั้งหมดนี้จะส่งผลทางบวกให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน (Work Motivation) และแรงจูงใจในการทำงานจะส่งผลทางบวกนำไปสู่การรับรู้ความสำเร็จของทนายความ (Perceived Lawyer Success) เช่นเดียวกับเส้นทางที่ 1 แต่ก็ยังไม่สามารถยืนยันได้แน่นอนว่าความสำเร็จนั้นจะมีความยั่งยืนเพียงใดในสองเส้นทางที่ค้นพบดังกล่าว จำเป็นต้องพิจารณาข้อค้นพบในเส้นทางที่ 3 ต่อไป และเส้นทางที่ 3 การเริ่มต้นจากการมีภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ (Professional background) ซึ่งภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความทั้งหมดนี้จะส่งผลทางบวกให้เกิดสมรรถนะ (Competency) และเมื่อเกิดสมรรถนะที่ถึงพร้อมย่อมจะส่งผลทางบวกให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน (Work Motivation) เมื่อเส้นทางที่มีการเดินทางผ่านทุกตัวแปรอย่างครบถ้วนทั้งสามประการแล้วย่อมจะส่งผลทางบวกนำไปสู่การรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ

ทนายความในที่สุด (Perceived Lawyer Success)

จะเห็นได้ว่า เส้นทางแห่งการรับรู้ความสำเร็จที่ได้ผ่านตัวแปรคั่นกลางทุกตัวดังกล่าวสามารถแสดงได้ว่าความสำเร็จที่ยั่งยืนนั้นได้มีความแน่นอนมั่นคงมากกว่าเส้นทางที่ 1 และเส้นทางที่ 2 ที่ผ่านตัวแปรคั่นกลางเพียงแค่ 1 ตัวแปรเท่านั้นถึงอย่างไรก็ตามทั้ง 3 เส้นทางแห่งการรับรู้ความสำเร็จจะมีจุดเริ่มต้นจากภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความทั้งสิ้นแล้วจึงนำไปสู่ตัวแปรอื่นซึ่งสิ้นสุดที่การเป็นผู้รับรู้ความสำเร็จของทนายความ เมื่อวิเคราะห์จากค่าสถิติและพิจารณาจากแผนภาพจะเห็นได้ว่ามีตัวแปรด้านภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ ที่ไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญในทางตรงต่อการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความโดยมีค่า Gamma อยู่ที่ 0.026 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่ส่งผลทางตรงระหว่างตัวแปรและต่างจากสมมุติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ รายละเอียดการแสดงผลการคำนวณค่าสถิติที่ทำให้เห็นถึงความสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับตัวแบบจำลองกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 Standardized Solution

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	Path Coefficients	t-statistics	ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 1 ภูมิหลังทางวิชาชีพทำนายความมีอิทธิพลในทางบวกต่อสมรรถนะในการประกอบวิชาชีพทนายความ ที่ตั้งไว้	0.873	4.806	สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้
สมมติฐานที่ 2 ภูมิหลังทางวิชาชีพทำนายความมีอิทธิพลในทางบวกต่อแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพทนายความ ที่ตั้งไว้	0.699	9.768	สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้
สมมติฐานที่ 3 ภูมิหลังทางวิชาชีพทำนายความมีอิทธิพลในทางบวกต่อการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความ	0.026	0.318	ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้
สมมติฐานที่ 4 สมรรถนะ มีอิทธิพลในทางบวกต่อแรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพทนายความ	0.227	2.629	สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้
สมมติฐานที่ 5 สมรรถนะ มีอิทธิพลในทางบวกต่อการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความ	0.149	2.726	สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้
สมมติฐานที่ 6 แรงจูงใจในการประกอบวิชาชีพทนายความ มีอิทธิพลในทางบวกต่อการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความ	0.766	0.718	สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากตารางทดสอบสมมติฐานของการวิจัย จะเห็นได้ว่ามีเพียงสมมติฐานที่ 3 ที่ผลการทดสอบสมมติฐานนั้นปรากฏผลด้วยค่าสถิติว่าไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ มีอิทธิพลในทางบวกต่อการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความ โดยมีค่า t-statistics ในระดับที่ 0.318 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ

ที่สุดจากผลการทดสอบสมมติฐานตัวแปรอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความนั้นจะไม่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพทนายความแต่อย่างใด เพียงแต่เส้นทางที่มีนัยสำคัญจำเป็นจะต้องผ่านตัวแปรคั่นกลางเสียก่อนที่จะไปถึงการรับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพทนายความ ซึ่งได้แก่ตัวแปรด้าน

สมรรถนะ หรือตัวแปรด้านแรงจูงใจในการทำงาน สรุปได้ว่าเส้นทางที่ภูมิหลังทางวิชาชีพทำนายความ จะส่งผลทางบวกต่อการรับรู้ความสำเร็จในการ ประกอบวิชาชีพทำนายความนั้นจะมีเพียงทางอ้อม จำนวน 3 เส้นทาง ได้แก่ 1) ผ่านสมรรถนะ 2) ผ่าน แรงจูงใจในการทำงาน และ 3) ผ่านสมรรถนะ และ แรงจูงใจในการทำงาน

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบที่ทำให้เห็นถึงความแตกต่าง จากเดิมของสมมุติฐานการวิจัยในประเด็นภูมิหลัง ทางวิชาชีพทำนายความ คือ ภูมิหลังทางวิชาชีพ ทำนายความนั้นไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญในทางตรง ต่อการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ ทำนายความ ซึ่งจากเดิมงานวิจัยและทฤษฎีที่ เกี่ยวข้องกับการประสบความสำเร็จยืนยันผลการ ศึกษาว่า ภูมิหลังทางวิชาชีพทำนายความเป็นตัวแปร หลักที่สำคัญและส่งผลทางบวกถึงตัวแปรทุกตัว ทั้งด้านสมรรถนะ ด้านแรงจูงใจในการทำงาน และการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ ทำนายความ แต่ทว่าเมื่อเก็บข้อมูลภาคสนามโดยใช้ แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือแล้วนำมาประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูลกลับค้นพบว่าภูมิหลังทางวิชาชีพ ทำนายความไม่ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญใน ทางตรงต่อการรับรู้ความสำเร็จในการประกอบ วิชาชีพทำนายความ อันทำให้สมรรถนะได้กลายมา เป็นตัวแปรจุดเด่นของการวิจัยครั้งนี้ผลลัพธ์ค่า อธิธิพลได้บ่งชี้ถึงความคลาดเคลื่อนไปจาก สมมุติฐานที่ 1 และไม่สอดคล้องกับทฤษฎีหรืองาน วิจัยที่ได้มีการศึกษาและเผยแพร่มาในอดีตที่ว่า ภูมิ

หลังทางวิชาชีพทำนายความเป็นปัจจัยสำคัญต่อการ ส่งผลให้เกิดการรับรู้ความสำเร็จที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความพึงพอใจในการประกอบวิชาชีพ ทำนายความ (Satisfaction) ด้านผลงานที่ทำให้เกิด ความภาคภูมิใจ (The pride of performance) และด้านความก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพ (Advancement) เนื่องจากภูมิหลังทางวิชาชีพ ทำนายความนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะสนับสนุนให้ บุคคลสามารถเข้าถึงความสำเร็จในการประกอบ วิชาชีพได้ไม่ยาก (นรากร รุจินันทรกุล และประราสี เอนก, 2557, หน้า 119-130)

อนึ่ง ผู้วิจัยเห็นด้วยว่าตัวแปรด้านภูมิหลัง ทางวิชาชีพทำนายความนั้นมีความสำคัญเป็นอันดับ ต้นของผู้ประกอบวิชาชีพทำนายความ เนื่องจากเป็น พื้นฐานสำคัญของมนุษย์ในการเจริญก้าวหน้าใน การทำงานซึ่งภูมิหลังทางวิชาชีพทำนายความ ประกอบด้วยการศึกษา (Education) ทักษะ (Skill) ความถนัด (Aptitude) ประสบการณ์ (Experience) การรับรู้สมรรถนะในตนเอง (Self-Efficacy) และ ความมั่นใจในตนเอง (Self-Confidence) แต่การ ที่สมรรถนะกลายเป็นตัวแปรหลักของผลการวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ที่ผ่านมาสังคมให้ความสำคัญกับ คุณสมบัติ ความพร้อมด้านพื้นฐาน เนื่องด้วยสภาพ สังคมที่ดำเนินในสมัยก่อนนั้นไม่มีความซับซ้อน อยู่ในช่วงพัฒนาจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาคนให้มี ประสิทธิภาพที่ถึงพร้อมเพื่อเป็นกำลังในการ ขับเคลื่อนประเทศ ดังนั้นภูมิหลังทางวิชาชีพ ทำนายความจึงเป็นสิ่งสำคัญแรกที่จะต้องสร้าง ขึ้นมา ทว่าในปัจจุบันสังคมเกิดการวิวัฒนาการ รวดเร็วทั้งความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ด้าน

เศรษฐกิจ ด้านการเมือง การก้าวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกและความท้าทายในการดำรงชีพรูปแบบใหม่ที่ส่งผลต่อการดำรงอยู่ในสังคมอย่างมั่นคงในทุกภาคส่วนย่อมกระทบถึงอย่างทั่วกัน สอดคล้องกับงานวิจัยที่วิชา มหาคุณ (2556, หน้า 29-42) ที่ได้ศึกษาเรื่องจริยธรรมในวิชาชีพกฎหมาย กล่าวว่าปัจจุบันด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความต้องเผชิญกับความลำบากในการประกอบวิชาชีพที่จำเป็นต้องประคับประคองชีวิตให้ผ่านพ้นอุปสรรคทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายนี้ทำให้มีสิ่งเร้าและอาจส่งผลในการประกอบวิชาชีพทนายความ หากทนายความไม่มีความหนักแน่นหรือยึดมั่นในจริยธรรมอาจทำให้การทำหน้าที่เกิดความบกพร่องและส่งผลเดือดร้อนต่อลูกความหรือประชาชนซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้นเพราะทนายความในฐานะนักกฎหมายต้องปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ให้กับลูกความเป็นสิ่งสำคัญ จากการเก็บข้อมูลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับจริยธรรมเป็นอันดับหนึ่งซึ่งจริยธรรมนี้เป็นหนึ่งในตัวแปรสังเกตได้ของสมรรถนะในวิจัยนี้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในยุคปัจจุบันสังคมให้ความสำคัญกับคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความ ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาในอดีตยังไม่ปรากฏว่าได้มีการศึกษาโดยตรงเชิงลึกเพื่อค้นหาเส้นทางสู่การเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพทนายความด้วยเหตุนี้จึงทำให้ภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความยังคงความเป็นตัวแปรสำคัญในความคิดทั่วไปและเป็นหนึ่งในสมมติฐานของงานวิจัยที่ยังคงอยู่มาถึง

ปัจจุบันแต่เมื่อภายหลังจากที่ได้ศึกษาวิจัยเก็บข้อมูลและสรุปผลในปัจจุบันนี้แล้ว งานวิจัยนี้สามารถพิสูจน์ได้ถึงข้อค้นพบใหม่ว่าสมรรถนะเป็นตัวแปรหลักที่สำคัญและส่งผลโดยตรงต่อการเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ กล่าวได้ว่า การเป็นทนายความที่มีภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความที่ดีนั้นย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จ แต่การเป็นทนายความที่มีสมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethic) จะนำมาซึ่งการเป็นทนายความที่ประสบความสำเร็จอย่างมั่นคงและยั่งยืน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 มุมของการบริหารการดำเนินงานทางด้านการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปใช้ในกระบวนการต้นน้ำของการออกแบบหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต เพื่อให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) ที่ตอบโจทย์และทันสมัย เป็นที่ต้องการของสังคม โดยเฉพาะภาคธุรกิจ และสถาบันกวดวิชาที่มุ่งเน้นกลุ่มผู้เรียนที่มีความสนใจด้านกฎหมาย สามารถนำไปเป็นนโยบายทางการศึกษาออกแบบการเรียนรู้หรือสอดแทรกกิจกรรมที่ส่งเสริมอันเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทนายความ ซึ่งเมื่อเพิ่มเนื้อหาและดำเนินกิจกรรมส่งเสริมกระตุ้นเข้ามาก็จะทำให้แต่ละสถาบันสามารถสร้างมีเอกลักษณ์ความโดดเด่นของตนโดยมีผลของการวิจัยนี้เป็นฐานการพัฒนาต่อไปได้

1.2 ในการบริหารธุรกิจนั้นซึ่งเป็นศาสตร์อันเกี่ยวกับการจัดการ การวางแผน และ

การดำเนินงานทางธุรกิจในทุกด้าน ซึ่งล้วนแต่เป็น สิ่งที่มีความสัมพันธ์กับมนุษย์ทั้งสิ้น สิ่งสำคัญเป็น อันดับแรกซึ่งจะนำไปสู่การต่อยอดในขั้นต่อไป คือ การพัฒนานคน งานวิจัยนี้จึงมีคุณค่าในการนำไปใช้ เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบที่ส่งผลทางบวกต่อ การรับรู้ความสำเร็จได้อย่างหลากหลายในวิชาชีพ อิสระ ถึงแม้ว่าการวิจัยครั้งนี้จะมุ่งเน้นไปในด้าน การศึกษาทนายความก็ตาม แต่องค์ความรู้ใหม่ที่ได้ จากการศึกษานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือ บูรณาาร่วมกับศาสตร์สาขาอื่นๆ ได้เช่นกัน รวมถึง การพัฒนาบุคลากรที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกันได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

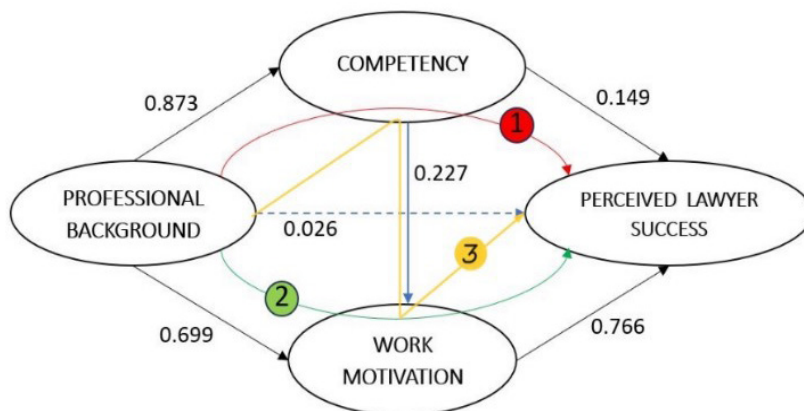
2.1 การทำวิจัยครั้งนี้ได้ทำการเก็บ ข้อมูลจากทนายความในทุกระดับทั้งระดับอาวุโส ระดับกลาง และระดับต้น อย่างไรก็ตามแม้จะได้รับ ข้อมูลจากทนายความผู้ประสบความสำเร็จที่หลากหลายแต่เพื่อชุดข้อมูลที่รอบด้านสำหรับการทำวิจัย ต่อไปอาจเพิ่มเติมการเก็บข้อมูลจาก Stakeholder อีกหลายกลุ่ม เช่น เจ้าของสำนักงานกฎหมาย เจ้าของบริษัท ผู้รับบริการด้านกฎหมาย และผู้เรียน นิติศาสตร์ ซึ่งอาจจะได้ข้อมูลความคิดเห็นที่หลากหลาย

หลายและเป็นการต่อยอดจากงานวิจัยนี้

2.2 การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่ การศึกษาในมิติของทนายความ ซึ่งในวิชาชีพนัก กฎหมายนั้นยังมีอีกหลากหลายวิชาชีพที่สามารถ นำไปปรับใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาบุคลากรใน วิชาชีพได้ เช่น ตำรวจ อัยการ ผู้พิพากษา เป็นต้น หากทำการศึกษาในครั้งถัดไปโดยเปลี่ยนกลุ่ม วิชาชีพนั้น ผู้วิจัยคิดว่ามีความน่าสนใจและจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ กฎหมายอย่างครอบคลุมต่อไป

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบว่าภูมิหลังทาง วิชาชีพทนายความนั้นแม้ว่าจะไม่มีอิทธิพลต่อการ รับรู้ความสำเร็จในวิชาชีพทนายความโดยตรง แต่ พบเส้นทางอ้อม สามารถนำไปสู่การรับรู้ความ สำเร็จในวิชาชีพทนายความได้โดยจะต้องผ่าน ตัวแปรคั่นกลางเสียก่อน โดยสรุปแล้วมีทั้งหมด 3 เส้นทางอ้อมด้วยกัน ได้แก่ 1) ผ่านสมรรถนะ 2) ผ่านแรงจูงใจในการทำงาน และ 3) ผ่านสมรรถนะ และแรงจูงใจในการทำงาน ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 5 เส้นทางอ้อมของอิทธิพลด้านภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความที่มีผลต่อการรับรู้ความสำเร็จในการ ประกอบวิชาชีพทนายความ

เอกสารอ้างอิง

- นรากร รุจันนทพรกุล และประลาสิ เอนก. (2557). ภูมิหลังทางวิชาชีพทนายความที่มีผลต่อการรับรู้ระดับคุณภาพการให้บริการของผู้ใช้บริการศูนย์บริการร่วมกระทรวงแรงงาน: กรณีศึกษาจังหวัดลำปาง. *วารสารบัณฑิตวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 5(1), 119-130.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570). (2565, 1 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258, หน้า 121-122.
- พรชนก ทองลาด, ไพฑูรย์ อินต๊ะชั้น และบัณฑิต บุชบา. (2559). แนวทางการพัฒนาธุรกิจให้มีความยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดลำปาง ลำพูน และเชียงใหม่. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(1), 74-87.
- ภัทระ ลิ้มปศิระ, อภิชัย มานิตยกุล และธัญ สกฤตธัญ. (2557). หลักนิติธรรมสากลกับวิชาชีพทนายความ. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, 7(3), 35-53.
- วิชา มหาคุณ. (2556). จริยธรรมในวิชาชีพกฎหมาย. *จุลนิติ*, 10(6), 29-42.
- วิเชียร ชูปไธสง และพิสมัย จารุจิตติพันธ์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5(3), 404-417.
- ศรัณย์พร นานาวิน. (2559). *กลยุทธ์ความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจความงามสมัยใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2551). *บทบาทของธุรกิจและรัฐวิสาหกิจในการสร้างความมั่นคงให้แก่ชุมชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2561). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกฉัตร วิทยอภิบาลกุล และคณะ. (2561). การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของนักศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1, 20-21 สิงหาคม 2561*, (หน้า 623-631). สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- Hair, J. F., et al. (2010). *Multivariate Data Analysis*. (7th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Likert, R. (1967). *The human organization: its management and values*. New York: McGraw-Hill.